

Soạn bài: Tìm hiểu chung về văn bản thuyết minh

Soạn bài: Tìm hiểu chung về văn bản thuyết minh

I. Vai trò và đặc điểm chung của văn bản thuyết minh

a. Nhu cầu thuyết minh trong đời sống

- Đọc các văn bản sau và cho biết người viết đã trình bày, giải thích, giới thiệu những gì?

Gợi ý:

- (1): trình bày lợi ích của cây dứa Bình Định;
  - (2): giải thích nguyên nhân của hiện tượng lá cây màu xanh;
  - (3): giới thiệu đặc trưng của thành phố Huế.
- Các văn bản trên là văn bản thuyết minh.
- Các loại văn bản cùng loại mà em biết như:
- Giới thiệu phong cảnh Phong Nha, Kẻ Bàng.
  - Giới thiệu sân chim Minh Hải.
  - Giới thiệu núi Ngũ Hành Sơn.
- Văn bản thuyết minh là kiểu văn bản thường gặp trong mọi lĩnh vực đời sống, có chức năng cung cấp tri thức về đặc điểm, tính chất, nguyên nhân,... của các hiện tượng, sự vật trong tự nhiên, xã hội bằng cách trình bày, giới thiệu, giải thích.
- Có thể kể một số văn bản thuyết minh như: *Cầu Long Biên - chứng nhân lịch sử*, *Động Phong Nha*, ...

b. Văn bản thuyết minh có những đặc điểm gì?

- Các văn bản trên không giống với các văn bản thuộc loại tự sự, miêu tả, biểu cảm, nghị luận vì chúng không nhằm kể chuyện, tái hiện, biểu lộ tình cảm hay nghị luận.
- Các văn bản thuyết minh trên có đặc điểm chung đều nhằm cung cấp tri thức về các sự vật, hiện tượng trong tự nhiên và trong xã hội một cách khách quan, chân thực, có ích cho con người.
- Để đạt được hiệu quả giao tiếp gắn với mục đích đặc trưng, ngôn ngữ của văn bản thuyết minh phải đảm bảo tính khoa học, chính xác, rõ ràng, chặt chẽ và hấp dẫn.

II. Rèn luyện kĩ năng

Câu 1:

a. Khởi nghĩa Nông Văn Vân.

Đây là văn bản thuyết minh vì nó cung cấp kiến thức lịch sử.

b. Con giun đất.

Văn bản này là văn bản thuyết minh vì nó cung cấp kiến thức khoa học sinh vật.

Câu 2: Đọc lại văn bản, chú ý những nội dung giải thích tác hại của việc dùng bao bì ni lông. Nội dung giải thích khoa học về tác hại của việc dùng bao bì ni lông có vai trò rất quan trọng trong hệ thống lập luận của văn bản, góp phần tạo nên sức thuyết phục của lời kêu gọi: "Một ngày không dùng bao bì ni lông. Như vậy, văn bản nghị luận cũng rất cần thao tác thuyết minh.

Câu 3: Với ý nghĩa như là một thao tác, thuyết minh cần thiết cho tất cả các loại văn bản. Chỉ có điều, tùy theo từng đối tượng, với mục đích khác nhau mà người viết sử dụng thao tác thuyết minh theo những cách khác nhau. Ở các loại văn bản không thuộc kiểu thuyết minh, thao tác thuyết minh giúp cho người viết làm sáng rõ nội dung, khắc sâu những điểm cần thiết, giúp người đọc tiếp nhận tích cực hơn,...